

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Τὸ ἔγκλημα (1).

1) Τί εἶναι ἔγκλημα;

Νομικῶς ἐξεταζόμενον τὸ ἔγκλημα καθορίζεται ὡς ἀδίκημα κατὰ τῶν ὑφισταμένων νόμων τῆς χώρας, ἢ ὡς ἀδικος πράξις ἢ παράλειψις («ἀδίκημα»), ἐφ' ἧς ἡ πολιτεία ἐπέβαλε διὰ νόμου ποινήν. Ἡ ἀξιοποινος δ' αὕτη πράξις δύναται νὰ τελεσθῇ, εἴτε ἐξ ἐχθρικῆς διαθέσεως τοῦ ἐγκληματοῦντος κατὰ τῆς κοινωνίας, εἴτε καὶ ἄνευ ἐχθρικῆς διαθέσεως. Ἀπὸ κοινωνικῆς ὁμῶς ἀπόψεως τὸ ἔγκλημα εἶναι πράξις ἢ παράλειψις, ἣτις πιστεύεται ὅτι δύναται νὰ εἶναι ἐπιβλαβῆς, παρὰ ὁμάδος, δυναμένης νὰ ἐνισχύσῃ τὴν πίστιν τῆς ταύτης. Ὡστε πράξις τις δύναται νὰ μὴ εἶναι παράνομος, δύναται ὁμῶς νὰ εἶναι ἀνήθικος καὶ ἐπιβλαβῆς εἰς τὴν κοινωνίαν, καὶ διὰ τοῦτο εἶναι κοινωνικῶς ἐγκληματικῆ.

Παράδειγμα αἱ ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν νόμων διαπραττόμεναι ὑπὸ τῶν καλουμένων «κληστῶν τῶν πόλεων» ἐχθρικαὶ κατὰ τῆς κοινωνίας πράξεις, ἢ ἢ ἐπὶ τῇ βάσει παρατυπίης τινὸς τοῦ ἀντιδικου ἀφαίρεσις τῆς περιουσίας του καὶ ἄλλαι ἀνήθικοι πράξεις, ἃς ἡ πολιτεία δὲν προϋνόησεν ἢ δὲν δύναται νὰ προλάβῃ θεσπίζουσα νόμους.

Διακριτέοι ἐπομένως οἱ ἐγκληματικαὶ εἰς νομικῶς ἐγκληματίας, καὶ εἰς ψυχολογικῶς ἢ κοινωνικῶς ἐγκληματίας, ἐνεργοῦντας μὲ ψυχικὴν διάθεσιν ἐχθρικὴν κατὰ τῆς κοινωνίας.

Ἀδικημάτων, ὡς γνωστόν, ἔχομεν διαφόρους βαθμίδας, ἀπὸ τοῦ ἀπλοῦ πταίσματος τῆς ἀστυνομικῆς παραβάσεως μέχρι τοῦ φόνου καὶ τῶν ἐγκλημάτων κατὰ τῆς ἀσφαλείας τοῦ κράτους, τὰ ὅποια τιμωροῦνται διὰ ποινῶν, ἐξικνουμένων ἀπὸ τῆς ἀστυνομικῆς ποινῆς ἢ τοῦ προστίμου μέχρι τῆς τοῦ θανάτου.

2) Ἡ ἔκτασις τοῦ ἐγκλήματος ἐν Ἑλλάδι.

Ἀλλὰ ποία ἡ ἔκτασις τοῦ ἐγκλήματος ἐν Ἑλλάδι; Παρ' ἡμῖν, ὡς ἐκ τῆς ἐπισήμου τοῦ 1929 στατιστικῆς τοῦ κράτους συνάγεται, ὁ ἀριθμὸς τῶν καταδικασθέντων κατὰ τὸ ἔτος 1928 ἀνῆλθον εἰς 53.837 μὲ ἀναλογίαν κατὰ νομὸν 10.000 κατοίκων, 40 μὲν κατὰ μ. ὄ. εἰς τὸν νομὸν Κυκλάδων καὶ Ἑβρου, καὶ 116 εἰς τὸν νομὸν Λακωνίας, διὰ τὰ τρία ἔτη 1926—1928.

Ἐκ τούτων καθ' ἡλικίαν προηγοῦνται οἱ ἄγοντες τὸ 22—30 ἔτος καὶ δὴ κατὰ 41 ο)σ καὶ ἔπονται εὐθύς οἱ ἄγοντες ἡλικίαν 31—40 ἐτῶν. Κατὰ οἰκογενειακὴν δὲ κατάστασιν προηγοῦνται οἱ ἄγαμοι μετὰ τέκνων. Κατ' ἐπάγγελμα δὲ τέλος προηγοῦνται οἱ γεωργοὶ-καλλιεργηταὶ καὶ δὴ κατὰ 37 ο)σ,

(1) Πρὸς καὶ Γ. Σακελλαρίου, Τὸ ἔγκλημα ἐν Ἑλλάδι, ἀνακοίνωσις ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἀνθρωπολογικῇ Ἐταιρείᾳ, Συνεδρία 27 Ἰανουαρίου 1932.

καὶ ἔπονται οἱ ἐργάται (1).

Ἐκ παραλλήλου ὁ ἀριθμὸς τῶν μὲν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους 1929 τελεσιδίκως καταδικασθέντων ἀνῆλθεν εἰς 66.260, τῶν δὲ κατὰ τὸ ἔτος 1930 ἐγκλεισθέντων εἰς τὰς φυλακάς, χωρὶς νὰ ὑπολογισθῶσιν οἱ λαβόντες ἀναστολήν, εἰς 65.124.

Εἰς τοὺς ἀνωτέρω ἀριθμοὺς δὲν ὑπολογίζομεν τὰς ἀστυνομικὰς ποινὰς τοῦ προστίμου καὶ τῶν κρατήσεων, διότι μετὰ τούτων αἱ ἐπιβληθεῖσαι ποινὴν ἀνήρχοντο κατὰ μὲν τὸ ἔτος 1928 εἰς 334.185, κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1929 εἰς 407.249.

Ἡ κατάστασις αὕτη εἶναι χείρων πάσης προγενεστέρως εἰς τὴν τελευταίαν πενταετὴ ἐλευθέραν ζωὴν τῆς Νέας Ἑλλάδος, καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς ἐποχῆς τοῦ 1899, καθ' ἣν μετὰ τὸν ἀτυχῆ τοῦ 1897 πόλεμον τὸ ἔγκλημα, ὑπερβάν πᾶν λογικὸν ὄριον, ἔξικετο εἰς μηνύσεις κατ' ἀστυνόμων 1209, κατὰ κατηγορουμένων καθ' ὧν οὐδὲν ἐνηργήθη εἰς 125.241, εἰς ὑποδίκους 1843, εἰς καταδίκους 5188, εἰς φυγοδίκους 12.850 καὶ εἰς ἐκκρεμεῖς ἀνακρίσεις 88.901, ἐπὶ κράτους ἔχοντος τότε συνολικὸν πληθυσμὸν 2.700.000.

Ἄλλ' ἢ ἔκτασις τοῦ ἐγκλήματος ἐν Ἑλλάδι σήμερον δὲν εἶναι τόση, ὅσην οἱ ἀνωτέρω ἀριθμοὶ δηλοῦσι, διότι οἱ ἀνωτέρω ἐγκληματῖαι εἶναι οἱ καταδικασθέντες μόνον δι' ὀριστικῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως καὶ οἱ συλληφθέντες ὑπόδικοι. Εἰς τὸν ἀριθμὸν ἐπομένως τοῦτον δέον νὰ προστεθῶσιν οἱ μὴ συλληφθέντες, οἱ μὴ κἂν καταγγεληθέντες, ὅτινες δὲν εἶναι ὀλίγοι, καθὼς καὶ οἱ εὐρισκόμενοι ἐν ἀσύλοις ἐγκληματῖαι, χωρὶς οὐδαμῶς νὰ ὑπολογισθῶσιν οἱ ἀναρίθμητοι κοινωνικοὶ ἐγκληματῖαι οἱ εἰς χιλιάδας ἐξικνούμενοι ἀποτρόπαιοι ἐγκληματῖαι τοῦ ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως μέχρι σήμερον Ἑλληνικοῦ δράματος.

Συγκρίνοντες τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀνωτέρω κατὰ τὸ ἔτος 1929 καταδικασθέντων πρὸς τοὺς τροφίμους τοῦ σχολείου τοῦ αὐτοῦ ἔτους παρατηροῦμεν ὅτι οἱ καταδικασθέντες εἶναι σχεδὸν τετραπλάσιοι τῶν μαθητῶν τῆς τε μέσης καὶ τῆς ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως (2).

3) Ἡ ἐκ τοῦ ἐγκλήματος οἰκονομικὴ ἀπώλεια ἐν Ἑλλάδι.

Ἐξετάζοντες ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως τὸ ἔγκλημα παρατηροῦμεν καταπληκτικὴν ἀπώλειαν εἰς ἀτομικὴν καὶ ἐθνικὴν παραγωγὴν, λόγῳ τῆς ἀργίας τῆς μεγάλης στρατιᾶς τῶν Ἑλλήνων ἐγκληματιῶν καὶ τῶν ἔνεκα αὐτῶν ἀπασχολουμένων τριπλασίων τοῦλάχιστον κατὰ μέσον ὄρον μαρτύρων.

Πρὸς καθορισμὸν τῆς ἀπωλείας ταύτης κατὰ τὸ 1929 ὑπελογίσσαμεν α') τὰς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὑποβληθεῖσας ἐπὶ πταίσματι 426.916 μηνύσεις, ἃς ἐπολλαπλασιάσαμεν ἐπὶ 3, τὸν ἀριθμὸν τ. ἔ. τῶν κατὰ μ. ὄ. ἀπασχοληθέντων μαρτύρων β') τὰς ἐπὶ πλημμελήματι 180.000, ἃς ἐπολλαπλασιάσαμεν ἐπὶ 6 (μ. ὄ. ἀπασχοληθέντων μαρτύρων), καὶ γ') τὸν ἀριθμὸν τῶν καταδικασθέντων καὶ ἐφ' ὅσας ἡμέρας κατὰ τὸ 1929 διέμεινε ἕκαστος εἰς τὴν φυλακὴν (πάντοτε κατὰ μ. ὄ.). Προσθέσαντες ἀκολούθως τὰ διάφορα ταῦτα γινόμενα εὔρομεν συνολικὸν ἀριθμὸν ἀργίας κατὰ τὸ 1929 λόγῳ τοῦ ἐγκλήματος 6.900.528 ἡμέρας ἐργασίμους.

(1) Τὰ εἶδη δὲ τῶν ἐγκλημάτων τὰ μᾶλλον ἐπιπολάζοντα κατὰ τὸ 1929 ἦσαν : 1) τὰ κατὰ τῆς δημοσίας τάξεως καὶ δὴ 10.850, 2) αἱ αὐτοδικίαι καὶ ἄδικοι ἐπιθέσεις καὶ δὴ 9.386, 3) αἱ κλοπαὶ καὶ δὴ 8.198, 4) τὰ τραύματα ἄνευ προμελέτης, 3.797, 5) τὰ κατὰ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας 3.279, 6) αἱ παντοειδεῖς κατὰ τῆς ζωῆς ἀδικίαι 2.095, 7) ἡ αἰσχροκέρδεια 2.062 καὶ ἔπονται τὰ κατὰ τῆς τιμῆς καὶ τῆς περιορίας κλπ. ἀδικήματα.

(2) Οἱ μαθηταὶ τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως ἀνῆλθον τῷ 1929 εἰς 108.171.

Δεδομένου ότι η ημερησία κατά τὸ 1929 κατὰ μ. δ. ἐκάστου Ἑλληγος παραγωγή ἀνήρχετο περὶ τὰς 100 δραχμάς, ἂν πολλαπλασιάσωμεν τὰς ἀνωτέρω ἡμέρας ἐπὶ 100, ἔχομεν συνολικὴν οἰκονομικὴν ἀπώλειαν ἐκ δραχ. 690.052.800 κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ἔνεκα μόνον τῶν ἀνωτέρω λόγων.

Ἄλλ' ἂν ὑπολογίσωμεν καὶ παρὰ τοὺς μάρτυρας τούτους καὶ τοὺς μὴ ἐγκλεισθέντας εἰς τὴν φυλακὴν κατηγορουμένους καὶ τοὺς ἀργοῦντας ἐξ αἰτίας τῶν συγγενεῖς τῶν καὶ τοὺς ἐνόρκους κλπ., δὲν θὰ εἴμεθα μακρὰν τῆς ἀληθείας ἂν εἴπωμεν ὅτι ἡ λόγω τοῦ ἐγκλήματος ἀπώλεια εἰς ἐθνικὴν καὶ ἀτομικὴν οἰκονομίαν ἀνέρχεται τοῦλάχιστον εἰς ἓν δισεκατομμύριον δραχμῶν! Τὸ ποσὸν τοῦτο πρέπει νὰ ἐλαττωθῇ μὲν κατὰ 1.785.367 δραχ., ὅσας εἰς ἔργον ἀπέδωκαν τῷ 1929 ὅλοι οἱ τρόφιμοι τῶν φυλακῶν τοῦ κράτους ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν, πρέπει ὅμως νὰ αὐξηθῇ καταπληκτικῶς ἀκόμη περισσότερον, ἂν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὰς διατιθεμένας κατ' ἔτος ἑκατοντάδας τῶν ἑκατομμυρίων ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης (1) καὶ τοῦ τῆς Δημοσίας Τάξεως διὰ τὴν σύλληψιν, ἐκδίκασιν καὶ διατροφὴν τοσοῦτον πραγματικῶς καταπληκτικοῦ ἀριθμοῦ φυλακισμένων, χωρὶς νὰ ὑπολογίσωμεν θεβαίως τὶ οὗτοι ἀφίνουσιν ὀπισθὲν τῶν, ἀποχωριζόμενοι τῶν οἰκογενειῶν τῶν, τ. ἔ. ἐγκατάλειψιν, ἀθλιότητα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια.

Φοβερὰ ὄντως ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπίψεως ἡ ἀπώλεια, ἢ τε ἀτομικὴ καὶ ἢ ἐθνικὴ ἐκ τοῦ στρατοῦ τούτου τῶν ἐγκληματιῶν. Ἄλλ' ἀρὰ γε αὐξάνεται ἡ τοσαύτη δαπάνη ἢ ἐλαττοῦται ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος; Αὐξάνεται τὸ ἐγκλημα ἐν Ἑλλάδι ;

4) Ἡ αὐξησης τοῦ ἐγκλήματος.

Ἐξετάζοντες τὴν συνολικὴν κίνησιν τῶν τελεσιδικῶς καταδικασθέντων κατὰ τὰ ἔτη 1926—1929 παρατηροῦμεν βαθμιαίαν καὶ ἐπικίνδυνον αὐξησην τοῦ ἐγκλήματος εἰς πάντα σχεδὸν τοὺς νομοὺς τοῦ κράτους, ἰδιαίτατα δὲ εἰς τὸν νομὸν Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος καὶ Λακωνίας. Οὕτως οἱ τελεσιδικῶς καταδικασθέντες κατὰ μὲν τὸ 1926 ἀνήρχοντο εἰς 36.508, κατὰ τὸ 1927 εἰς 53.217, κατὰ τὸ 1928 εἰς 53.837, κατὰ τὸ 1929 εἰς 66.290. Κατὰ δὲ τὸ 1930 κατὰ μὲν τὰς στατιστικὰς πληροφορίας τοῦ 1931 τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης ὁ ἀριθμὸς τῶν κρατηθέντων ἀνήρχετο εἰς 65.124, χωρὶς, ἐπαναλαμβάνομεν, νὰ ὑπολογισθῶσιν οἱ λαβόντες ἀναστολήν. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι εἰς τὰ ἀδικήματα ταῦτα ὑπάγονται καὶ τὰ σχετιζόμενα μὲ τὴν κίνησιν τῶν πληθυνομένων αὐτοκινήτων, καθὼς ἐπίσης καὶ ὅτι ταχύτερον ἐκινήθη ἡ δικαστικὴ μηχανὴ κατὰ τὸ διάστημα τῶν τελευταίων ἐτῶν, ἔνεκα τῆς ἰδρύσεως τῶν μονομελῶν δικαστηρίων, οὐδεὶς ὅμως ἀτυχῶς παρὰ ταῦτα δύναται νὰ μᾶς θεβαιώσῃ ὅτι δὲν αὐξάνεται καὶ ἄνευ τῶν δύο τούτων παραγόντων κατὰ τρομακτικῶς μάλιστα ἐπικίνδυνον τρόπον τὸ ἐγκλημα ἐν Ἑλλάδι.

Ἄλλ' ὅ,τι κυρίως εἶναι ἀξιὸν μείζονος προσοχῆς ὡς πρὸς τὴν αὐξησην ταύτην δὲν εἶναι τὸ ποσόν, ἀλλὰ τὸ ποιὸν τοῦ ἐγκλήματος. Οἱ κατὰ

(1) 30.650.000 περίπου διὰ τὴν συντήρησιν τῶν κρατουμένων κλπ. τῷ 1930. καὶ εἰς πολλὰ δισεκατομμύρια σήμερον λόγω τοῦ ἐμφυλίου πολέμου.

τὸ διάστημα τῆς τελευταίας δεκαετίας τελεσθέντες φόνοι, κατὰ ἀποκαρδιωτικὸν τρόπον δεβαιούσι τὴν παρατήρησιν ἡμῶν ταύτην, ὥστε παρέλκει πᾶς περαιτέρω λόγος καὶ περὶ τῆς κατὰ ποιὸν αὐξήσεως τοῦ ἐγκλήματος παρ' ἡμῖν.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν χωροῦσιν οἱ καταδικαζόμενοι καὶ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν οἰκογενειακὴν τῶν κατὰ στασιν, ἄγαμοι, ἔγγαμοι, χῆροι κλπ., ἀνελθόντες οἱ πρῶτοι λ. χ. ἀπὸ 8.454 τῷ 1926. εἰς 32.258 τῷ 1929.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ἐκπαιδεύσεως παρατηρεῖται μικρὸς μὲν τις περιορισμὸς κατὰ τὸ ἔτος 1928 τῶν ἐγγραμμάτων καὶ τῶν τυχόντων εὐρύτερας ἐκπαιδεύσεως, σταθερὰ αὐξήσις ὅμως καὶ ἐπικίνδυνος τῶν ἄλλων καὶ δὴ τοιαύτη ὥστε, ἐνῶ τῷ 1926 οἱ καταδικασθέντες ἀγράμματοι ἀνήρχοντο εἰς 9.149, τῷ 1929 ἀνῆλθον εἰς 16,203. Ὡσαύτως οἱ τυχόντες στοιχειώδους παιδεύσεως ἐγκληματῆται ἐνῶ τῷ 1926 ἀνήρχοντο εἰς 23.254, τῷ 1929 ἀνῆλθον εἰς 45.145 ἢ περίπου ἐδιπλασιάσθησαν!, ἡ τοιαύτη δὲ ἀναλογία ἀτυχῶς παρατηρεῖται καὶ μεταξὺ τῶν τυχόντων εὐρύτερας ἐκπαιδεύσεως.

Κατὰ φύλον τέλος ἡ κίνησις τοῦ ἐγκλήματος βαίνει γοργῶς ἐπίσης αὐξανομένη, ὡς πρὸς μὲν τοὺς ἄνδρας ἐκ 34.704 τῷ 1926, εἰς 62.114 τῷ 1929, ὡς πρὸς τὰς γυναῖκας ἐκ 1.804 τῷ 1926 εἰς 4.176 τῷ 1929.

Συγκρίνοντες τοὺς ἀριθμοὺς τούτους τῶν ἐγκληματιῶν μεταξὺ τῶν δύο φύλων, παρατηροῦμεν ἀναλογίαν τῶν γυναικῶν πρὸς τοὺς ἄνδρας περίπου 1 : 18 τῷ 1926 καὶ 1 : 15 τῷ 1929. Ὄφειλεται τὸ φαινόμενον τοῦτο εἰς ὑπεροχὴν τῆς γυναικὸς ὡς πρὸς τὴν ἠθικὴν διαβίωσιν ἢ εἰς ἔλλειψιν εὐκαιριῶν πρὸς διάπραξιν ἐγκλημάτων ; Ἐν δεύτερον ἀτυχῶς εἶναι ἀληθές, διότι ἡ γυνὴ ἐνῶ ὑστερεῖ εἰς χειροδικίας καὶ φόνους, διακρίνεται, ἐν ἀντιπροσβολῇ πρὸς τὸν ἄνδρα, εἰς τὴν βρεφοκτονίαν λ. χ. ἢ τὰς δηλητηριάσεις. Ἐτερος ἐπίσης λόγος τῆς ἀναλογίας ταύτης εἶναι ὅτι, ὅταν γυνὴ τις ἀποφασίσῃ νὰ ἐγκληματήσῃ, εὐκολώτατα εὐρίσκει ἓνα ἄνδρα νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἐγκλημα «διὰ λογαριασμὸν τῆς».

Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω φυλακισμένων ὡσαύτως σταθερὸν ὅσον καὶ ἐκπληκτικὸν φαινόμενον παρουσιάζεται ἡ καθ' ὑποτροπὴν ἐγκληματικότης, βαίνουσα κατὰ λόγον 1 : 3 (1), ὅπερ σημαίνει ὅτι ἐκ 3 ἐγκαθειρκτων ὁ εἰς ὑπόκειται εἰς ἐπάνοδον εἰς τὰς φυλακὰς καὶ μετὰ τὴν ἔκτισιν τῆς ποινῆς του.

Οἱ ἀνωτέρω ἀριθμοὶ παρουσιάζουσι πρὸ ἡμῶν ἐρωτήματα καὶ προβλήματα ἐπιτακτικὰ καὶ ἐπείγοντα.

Ποία ἡ ἀξία τῆς ἐκπαιδεύσεως ἡμῶν, ἀφοῦ παρὰ τὰς ἑκατοντάδας τῶν αὐξανομένων κατ' ἔτος ὑπὲρ αὐτῆς ἑκατομμυρίων ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐγγραμμάτων ἐγκληματιῶν εἰς μίαν τετραετίαν διπλασιάζεται ; Δύναται νὰ ἰσχύσῃ λοιπὸν τὸ λεχθὲν ὅτι ὁ ἀνοίγων ἐν σχολεῖον κλείει μίαν φυλακὴν ; Ἡ μήπως ἀληθεύει ὅτι ὁ ἀνοίγων ἐν σχολεῖον ἀνοίγει ταυτοχρόνως δύο φυλακὰς ;

Ποία ἡ ἀξία τῆς Δικαιοσύνης, τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἄλλων κοινωνικῶν λειτουργιῶν, ἐφ' ὅσον τὸ ἐγκλημα αὐξάνεται καταπληκτικῶς ἀντὶ νὰ ἐλαττωῦται, ἐφ' ὅσον τὸ 1)3 τῶν φυλακισμένων ἀπειλεῖ, ἐπανερχόμενον, μονίμως νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὴν φυλακὴν, ἀποβαίνουσαν οὕτω τὸ μεγαλύτερον διδασκαλεῖον κακουργίας ; !

Πῶς τὰ ὑπερβολικὰ καὶ κολοσσιαῖα ταῦτα ἔξοδα ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους, τὰ ὑπερβαίνοντα πᾶσαν ἄλλην δαπάνην κρατικὴν, ἐκτός

(1) Κατὰ τὸ 1930 οἱ καθ' ὑποτροπὴν ἐγκληματῆται ἀνῆλθον εἰς 40%.

Ίσως τῆς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποφευχθῶσιν ἢ μᾶλλον νὰ περισταλῶσι ;

Πρὸς λύσιν τῶν προβλημάτων τούτων ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν, ἐφ' ὅσον ὁ χρόνος ἐπιτρέπει, πρῶτον τὰ αἷτια τοῦ ἐγκλήματος καὶ ἀκολούθως νὰ ὑποδείξωμεν τὰ μέσα τῆς περιστολῆς καὶ τῆς προλήψεως αὐτοῦ.

Β) Αἷτια τοῦ ἐγκλήματος.

Κληρονομικότης καὶ περιβάλλον εἶναι οἱ δύο παράγοντες οἱ διαμορφοῦντες τὸν χαρακτῆρα καὶ ρυθμίζοντες τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων.

Ἄς ἐξετάσωμεν λοιπὸν πρῶτον ποία ἡ ἐπίδρασις τῆς κληρονομικότητος ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἐγκλημα καὶ εἶτα ποία ἡ ἐπίδρασις τοῦ περιβάλλοντος, μετὰ τῶν ὑπαρχόντων οἰκονομικῶν ὄρων, οἵτινες διέπουν τὴν ζωὴν τῶν ἀτόμων.

Ἐξ ἐρευνῶν τῶν φυσιολογικῶν καὶ πνευματικῶν χαρακτηριστικῶν τῶν ἐγκληματιῶν, γενομένων ὑπὸ διαφόρων ἐπιστημόνων ἐν Γερμανίᾳ, Ἀγγλίᾳ καὶ Ἀμερικῇ, εὐρέθη ὅτι οἱ τροφίμοι τῶν φυλακῶν ὡς πρὸς τὸ ἀνάστημα εἶναι κατὰ μ. ὄρον 5 ἑκατοστομ. βραχύτεροι τῶν πρωτοετῶν φοιτητῶν τῶν πανεπιστημίων. Ὡς πρὸς τὸ βάρος ἐπίσης ἔρευναι ἀπέδειξαν ὅτι οἱ κλέπται καὶ διαρρηκται, οἵτινες ἀπετέλουν τὸ πλεῖστον τῶν τροφίμων τῶν φυλακῶν, ἦσαν καὶ οἱ ἐλαφρότεροι ἐξ ὅλων τῶν ἄλλων ἐγκαθειρκτων.

Ἀντιθέτως ἐξ ἐρευνῶν ἐν Σικάγῳ μεταξὺ ἐφήβων ἐγκληματιῶν, τὰ 72 ο)ο τῶν θηλέων ἐκ τούτων ἦσαν ὑπὲρ τὸ κανονικὸν ἀνεπτυγμένα φυσιολογικῶς. Νεώτεραι ἔρευναι ἐπὶ τῆς λειτουργίας τῶν ἔσω ἔκκρισιν ἐχόντων ἀδένων ἐπὶ ἐγκληματιῶν ἀποδεικνύουσιν ἐπίσης αἷτιαν καὶ σχέσιν τῆς ἐγκληματικότητος πρὸς τὴν ἀνώμαλον λειτουργίαν τῶν ἀδένων τούτων.

Αἷτια ἐπομένως τοῦ ἐγκλήματος δύνανται νὰ εἶναι ἢ ὑπὲρ τὸ κανονικὸν ἢ ὑπὸ τὸ κανονικὸν φυσιολογικὴ ἀνάπτυξις τοῦ ἐγκληματίου, ὀφειλομένη εἰς παθολογικὰ αἷτια καὶ δὴ ἀσθενείας τοῦ νευρικοῦ συστήματος ἢ καὶ εἰς μὴ παθολογικὰς διαταραχάς, λ. χ. τῆς ἥθης καὶ τῆς σωματικῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀτόμου.

Ἄφ' ἑτέρου ἢ πνευματικὴ καθυστέρησις καὶ γενικῶς τὰ πνευματικὰ ἐλαττώματα ἔχουσι μεγίστην ἐπίσης σχέσιν πρὸς τὴν ἐγκληματικότητα· ἰδίᾳ δὲ ἡ ἀφυΐα, ἡ ἐπιληψία, ἡ ψυχοπάθεια καὶ τινες συναισθηματικαὶ διαταραχαί, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀποτέλεσμα τὸ μὲν κληρονομικότητος, τὸ δὲ κοινωνικῆς ζωῆς καὶ ἀνεπιτυχοῦς δράσεως τοῦ ἀτόμου. Διότι κατὰ τὸν θεῖον Ὅμηρον : «Τὸν δ' οὐτ' ἄρα σκαπτῆρα θεοὶ θέσαν, οὐτ' ἀροτῆρα, οὐτ' ἄλλως τι σοφόν».

Οἱ ἐγκληματολόγοι συνήθισαν ν' ἀποδίδωσι μείζονα σημασίαν εἰς τοὺς φυσιολογικοὺς καὶ οὐχὶ εἰς τοὺς πνευματικοὺς συντελεστάς τοῦ ἐγκλήματος.

Οὕτως ὁ Lombroso καὶ ἡ σχολὴ αὐτοῦ ὑπέβαλον εἰς ἐξέτασιν χιλιάδας ἐγκληματιῶν ὡς πρὸς τὴν μορφήν καὶ τὸ σχῆμα τοῦ κρανίου, τὴν ἀσυμμετρίαν αὐτοῦ, τὰς ἀνωμαλίας ὠτων, ρινός, ὀφθαλμῶν, χειρῶν, ὀδόντων, δακτύλων κλπ., πρὸς εὗρεσιν φυσιολογικῶν «στιγμάτων», χαρακτηριστικῶν τοῦ «ἐγκληματικοῦ» τύπου.

Μολονότι αἱ μελέται αὗται διήγειραν ἐπιστημονικὸν ἐνδιαφέρον ἐν τῇ ἐγκληματολογίᾳ, αἱ θεωρίαι τοῦ Lombroso ἀπεδείχθησαν ἀπολύτως ἀνακριβεῖς. Ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς μετρήσεως τῆς εὐφυΐας χιλιάδων ἐγκληματιῶν ἀπεδείχθη ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀμφιβολίας ὅτι τὸ $\frac{1}{4}$ σχεδὸν τῶν ἐγκλημα-

τιῶν εἶναι πνευματικῶς ἐλαττωματικοί, τὰ δὲ φυσιολογικὰ ἐλαττώματα, ἅτινα παρατηροῦνται συχνότατα μεταξὺ τῶν ἐγκληματιῶν, εἶναι οὐχὶ «στίγματα» ἐγκληματικότητος, ἀλλὰ φυσιολογικὰ ἐπακολουθήματα ἀφυΐας καὶ ἀδυναμίας πνευματικῆς. Διὸ ταῦτα δὲν ἔχουσι διαγνωστικὴν τινα σημασίαν, εἰ μὴ μόνον ἐφ' ὅσον ὑποδηλοῦσι πνευματικὴν ἀνικανότητα τοῦ ἐγκληματίου. Πᾶσαι αἱ ἐν ταῖς φυλακαῖς γενόμεναι ἔρευναι καὶ ἐπὶ ἐκφύλων οἰκογενειῶν, ἄνευ ἐξαιρέσεως διεπίστωσαν τὴν μεγίστην σχέσιν, ἣτις ὑπάρχει μεταξὺ τῆς πνευματικῆς καὶ τῆς ἠθικῆς ἀνωμαλίας.

Οὕτως ἐκ γενομένων ἐρευνῶν ὑπὸ Ἀμερικανῶν καὶ Γερμανῶν ἰδίᾳ ἐπισημόνων, τῶν Dooll, Aschaffenburg, Lerrmann, Coddard, οἱ ἀφυεῖς ἐγκληματῆται ἀνέρχονται εἰς 25,55 ο)ο, κατ' ἄλλους δὲ νεωτέρους εἰς 52,9 ο)ο εἰς τινὰς ἐγκληματικὰς πράξεις, ὡς ἡ πυρκαϊὰ δασῶν, καὶ εἰς 10 ο)ο εἰς διαρρηξεῖς οἰκιῶν (1). Ἄλλοι καταβιβάζουν τὸ ποσοστὸν αὐτό. Ὅπως δὲ ἴσως εἶναι ἀληθές ὅτι οἱ ἀφυεῖς, ἂν μὴ ἐπιβλέπωνται καταλλήλως, εἶναι ἐπιρροεῖς εἰς τὸ ἔγκλημα περισσότερο τῶν εὐφυῶν ἀτόμων. Θὰ ἐρωτήσῃ τις ὅμως, διατί οἱ ἀφυεῖς τείνουσι τόσον πολὺ εἰς τὸ ἔγκλημα;

6) Ἐγκλημα καὶ ἠθικὴ διαθείωσις.

Ἡ ἠθικὴ ἐν τῇ κοινωνίᾳ διαβίωσις ἀτόμου τινὸς ἐξαρτᾶται ἐκ δύο παραγόντων : 1) ἐκ τῆς ἰκανότητος αὐτοῦ τοῦ προβλέπειν καὶ ὑπολογίζειν τὰς δυνατὰς συνεπειὰς δι' ἑαυτὸ καὶ διὰ τοὺς ἄλλους ἐκ τινος, τοιαύτης ἢ τοιαύτης, ἐνεργείας του· 2) ἐκ τῆς θελήσεως καὶ ἐκ τῆς ἰκανότητος τοῦ ἀτόμου τούτου πρὸς ἀσκήσιν αὐτοκυριαρχίας καὶ αὐτοδιοικήσεως.

Ἄν ὑπάρχη ὁ πρῶτος παράγων ἄνευ τοῦ δευτέρου, τότε δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν εὐφροσύνας ἐγκληματίας. Ἐξ ἄλλου διὰ νὰ ἔχωμεν τὸν δεύτερον παράγοντα τῆς ἠθικότητος, ἀνάγκη νὰ ἔχωμεν καὶ τὸν πρῶτον. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν οὐχὶ πάντες οἱ ἐγκληματῆται εἶναι καὶ ἀφυεῖς, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου οἱ ἀφυεῖς πάντες εἶναι δυνατὸν νὰ γίνωσιν ἐγκληματῆται. Ἡ ἠθικὴ κρίσις, ὅπως καὶ ἡ εἰς πᾶσαν ἐπιχείρησιν ἢ συλλογισμὸν ἡμῶν κρίσις, εἶναι ἔργον τῆς διανοίας, διὸ καὶ δὲν δύναται νὰ καρποφορήσῃ, ἂν ἡ εὐφυΐα τοῦ ἀνθρώπου δὲν συναυξάνεται καὶ δὲν συμβαδίζει ὅπως δὲ τὴν σωματικὴν ἀνάπτυξιν καὶ χρονολογικὴν ἡλικίαν (διότι ἔχομεν, ὡς ἀλλαχοῦ πραγματευόμεθα (2), καὶ πνευματικὴν ἡλικίαν ὅπως καὶ χρονολογικὴν). Διὰ τὴν καθυστέρησιν δὲ ταύτην τῆς πνευματικῆς ἡλικίας πλειστάκις ἐμφανίζεται εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ ἡ πτωχεῖα καὶ τὸ ἔγκλημα καὶ πᾶν ἄλλο εἶδος κοινωνικοῦ ἐκφυλισμοῦ.

Πρόδηλον κατὰ ταῦτα εἶναι ὅτι οἱ παῖδες καὶ οἱ παιδικὴν ἢ νηπιακὴν εὐφυΐαν ἢ νοημοσύνην φέροντες ἐνήλικοι ἀφυεῖς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι καὶ ἠθικῶς ὑπεύθυνοι διὰ τὰς πράξεις αὐτῶν.

Ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν εἶναι ἐγωῖστος (3), ὅπως πᾶς ἐγκληματίας. Τὸν σεβασμὸν πρὸς τὰ δικαιώματα καὶ τὴν περιουσίαν τοῦ ἄλλου ἀποκτᾷ διὰ συνεχοῦς ἀσκήσεως καὶ παιδείας, δι' ἧς τὰ «ἐνστικτα» αὐτοῦ καλλιεργοῦνται, ὑποκαθίστανται ἢ μεταστρέφονται κατὰ τὰς ἀντιλήψεις τῶν πέριξ αὐτοῦ ὁμοίων καὶ ἡ ὅλη προσωπικότης ἢ τὸ Ἐγὼ του ἀναπτύσσεται καὶ προσαρμόζεται εἰς τὴν ζωὴν.

(1) Πρβλ. καὶ Γ. Σακελλαρίου, Ἡ μέτρησις τῆς εὐφυΐας σ. 9, ἐνθα ὁ λόγος περὶ τῆς οἰκογενείας τοῦ Καλικάκου καὶ αὐτόθι σ. 11.

(2) Πρβλ. Γ. Σακελλαρίου, Ἡ μέτρησις τῆς εὐφυΐας σελ. 22.

(3) Τοῦ αὐτοῦ, Ψυχολογία τοῦ παιδὸς σελ. 313.

Ἄνευ ὁμῶς τῆς πνευματικῆς του ἰκανότητος πρὸς στάθμησιν ἐν τῇ φαντασίᾳ του τῶν ἐπακολουθημάτων τῶν πράξεων αὐτοῦ ἢ τῆς προβλέψεως μελλουσῶν συνεπειῶν, οἱ ἠθικοὶ κώδικες δὲν ἐκμανθάνονται καὶ ἡ ἠθικὴ διαβίωσις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ.

Τὸ γεγονός τοῦτο ἐπιβάλλει τὴν προστασίαν καὶ προφύλαξιν τῶν τοιούτων προσώπων, ἀνακαλυπτομένων κατόπιν ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης καὶ ψυχολογικῆς αὐτῶν ἐξετάσεως, ὡς περαιτέρω δι' ὀλίγων θὰ διαλάβωμεν.

Ἡ ἐπιληψία ἐπίσης, ὡς ἐξ ἐρευνῶν εὐρέθη, δύναται νὰ εἶναι αἰτία τοῦ ἐγκλήματος.

Δι' ὅμοιον λόγον οἱ ψυχοπαθεῖς, ὧν διακρίνομεν ἤδη περὶ τὰ 30 ἐν ὄλῳ εἶδη, εἶναι ἐπιρροεῖς εἰς τὸ ἐγκλημα (καὶ δὴ ἀναλόγως τῆς ψυχοπαθείας, περισσότερο οἱ ἐκ μανίας καταδιώξεως πάσχοντες ἢ οἱ ἀπλῶς ἐκ νευρασθενείας), ὡς τόσον ἐπιτυχῶς καὶ ὁ Εὐριπίδης ἐν τῇ Μηδείᾳ, ἀλλὰ καὶ ὁ Maurice Rollinat ἀπεικόνισεν εἰς τὸ «Φάντασμα τοῦ ἐγκλήματος» :

•La mauvaise pensée arrive dans mon âme,
En tous lieux, à toute heure, au forte de mes travaux,
Et j'ai beau me' épurer dans un rigoureux blâme,
Pour tout ce que le mal insuffle à mon Cerveau.
Mon crâne est une cachot plein d'horribles bouffées.
Le fantôme du crime à travers ma raison
Y rôde, pénétrant comme un regard de fées.
Faut-il que ma vertu s'abreuve de poison !
J'écoute malgré moi, les notes infernales.

Παρὰ τὰ ἀνωτέρω πνευματικῆς φύσεως αἰτία τοῦ ἐγκλήματος ἔχομεν καὶ ἄλλα, προερχόμενα ἐκ τῆς συναισθηματικῆς φύσεως καὶ κράσεως τοῦ ἐγκληματίου, ἀπὸ τὸ «φιλότιμον» λ. χ., τὴν εὐαισθησίαν, τὴν δειλίαν, τὴν συναισθηματικὴν ἀστάθειαν, τὸ εὐερέθιστον, «συμπλέγματα τινά—καὶ δὴ περισσότερα εἰς τὰς γυναῖκας ἢ τοὺς ἄνδρας—, ψυχικὰ τραύματα κλπ., τὰ ὅποια πάντα συντελοῦσιν εἰς τὴν εὐκολον, ἄνευ ὑπολογισμοῦ τῶν συνεπειῶν διάπραξιν ἐνὸς ἐγκλήματος.

Ἐξ ἐρευνῶν τοῦ συναισθηματικοῦ βίου τοῦ Ἑλληνοῦ ἐφήβου (1) εὐρέθη ὅτι πλεῖσται ὄσαι πνευματικαὶ ἀνησυχίαι, παράπονα, συμπλέγματα καὶ ψυχικὰ τραύματα βασανίζουσι τοὺς Ἑλληνας ἐφήβους προερχόμενα ἐκ πατρικῆς ἢ μητρικῆς ἀυστηρότητος, ἐξ ἐλλείψεως ἐκτιμῆσεως μεταξὺ τῶν ὁμοίων των συμμαθητῶν, ἐξ ὑπερβολικῆς ἀναπτύξεως τοῦ γενετησίου ἐνστίκτου, ἐκ πνευματικῆς καθυστερήσεως, ἥτις κατὰ τὸ πλεῖστον συνοδεύει τοιαύτας ἀνωμαλίας τοῦ συναισθηματικοῦ καὶ βουλευτικοῦ βίου (2), ἐκ τῶν φραγμῶν, οὓς ἔθεσεν ἡ κοινωνία καὶ οἵτινες εἶναι ἀντίθετοι πρὸς τὰς φυσικὰς ὁρμὰς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἄλλων αἰτιῶν. Οὐδὲν τὸ παράδοξον ἐπομένως ἂν ἡ πάσχουσα αὕτη νεότης, εὐρισκομένη ὑπὸ εὐνοϊκὰς διὰ τὸ ἐγκλημα περιστάσεις, ἐκτελέσῃ

(1) Πρβλ. Γ. Σακελλαρίου, Πειραματικὴ ἐρευνα τοῦ συναισθηματικοῦ βίου, 1932. Βλ. ἐπίσης τοῦ αὐτοῦ, Πειραματικὴ ἐρευνα τοῦ συναισθηματικοῦ βίου ψυχοπαθῶν (Πρακτικὰ Ἱατρικῆς Ἐταιρείας Ἀθηνῶν, 1932).

(2) Πρβλ. καὶ Terman L., The Measurement of Intelligence, p. 49 καὶ Γ. Σακελλαρίου. Αἱ ἀνησυχίαι καὶ τὰ συμπλέγματα τῶν ἐφήβων 1939.

τοῦτο, κατὰ μείζονα μάλιστα λόγον ἢ οἱ ἐν ἡλικία Ἑλληνες, ἐφ' ὧν ἀνασταλτικῶς αἰτία ἐπενεργοῦντα θ' ἀπέτρεπον αὐτοὺς τοῦ ἐγκλήματος.

7) Κληρονομικότης καὶ ἔγκλημα.

Δεδομένου ὅτι τὰ χαρακτηριστικὰ ταῦτα εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κληρονομήσιμα, ἐρωτᾶται :

Ποία ἡ ἔννοια καὶ ἡ δύναμις τῆς κληρονομικότητος ἐπὶ τοῦ ἐγκλήματος;

Ἡ κοινὴ γνώμη πιστεύει ὅτι τὸ ἔγκλημα κληρονομεῖται, πατὴρ τ. ἔ. ἐγκληματίας πιστεύεται ὅτι διὰ τοῦ γάμου κληροδοτεῖ εἰς τοὺς ἀπογόνους του, ὅπως καὶ τὰς ἄλλας τάσεις καὶ χαρακτηριστικὰ, φυσιολογικὰ καὶ πνευματικὰ, οὕτω καὶ τὴν τάσιν πρὸς ὠρισμένην ἐγκληματικότητα. Εἶναι τοῦτο ἀληθές καὶ κατὰ πόσον;

Ἐξετάζοντες τὴν φύσιν τοῦ ἐγκλήματος παρατηροῦμεν, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἶπομεν, ὅτι τοῦτο εἶναι κοινωνικὸν φαινόμενον ἀναφερόμενον εἰς τὴν διαγωγὴν τοῦ ἀνθρώπου, ἐπομένως δὲν εἶναι δυνατὸν βιολογικῶς, διὰ τοῦ γάμου δηλ., νὰ μεταδοθῇ. Πῶς συμβαίνει ὁμοίως τὸ φαινόμενον καθ' ὃ, ὡς ἐκ τῶν ἐρευνῶν λ. χ. τοῦ Dugdale ἀπεκαλύφθη, πολλοὶ ἐκ τινος γενεαλογικοῦ δένδρου, ἐκ 1200 οἱ 800 νὰ εἶναι ἐγκληματῖαι ;

Σημειωτέον ὅτι ὁ Dugdale οὗτος, εἰσαγγελεὺς ὢν ἐν Ν. Υ. καὶ ἐπιθεωρῶν τοὺς ἐγκαθειρκοὺς φυλακῆς, εὑρεν 6 πρόσωπα φέροντα τὸ αὐτὸ ἐπώνυμον. Ἀχθεῖς ἐκ τούτου ἠρεύνησε καὶ ἀνεκάλυψεν, ὅτι περὶ τὸ 1740 ἔζη ἄνθρωπός τις, Jukes ὀνόματι, φύλαξ τῶν συνόρων, μέθυσος, δκνηρός, διάγων ζωὴν ἀθλίαν, ὅστις ἐνυμφεύθη ἀλληλοδιαδόχως μετὰ γυναικῶν τῆς αὐτῆς ὑποστάθμης. Ἐκ τῶν ἀπογόνων τούτου ἠρεύνησε χιλίους διακοσίους, ὧν οἱ 800 ἦσαν διαφόρου βαθμοῦ ἐγκληματῖαι. Ὁ αὐτὸς ἐρευνητὴς, εἰρησθῶ ἐν παρόδῳ, ὑπελόγησε τὸ δαπανηθὲν ποσὸν πρὸς καταδίωξιν, σύλληψιν, καταδίκην καὶ συντήρησιν τῶν ἀπογόνων τοῦ Jukes τούτου εἰς μίαν 75ετίαν περισσώτερον τοῦ 1.300.000 δολλαρίων !

Ἄλλὰ πῶς λοιπὸν συμβαίνει τὸ φαινόμενον τοῦτο, νὰ ὑπάρχωσι τ. ἔ. ἐξ ἑνὸς προγόνου τόσοι ἐγκληματῖαι;

Ὅ,τι ἐνταῦθα κληροδοτεῖται δὲν εἶναι τὸ ἔγκλημα τοῦ φόνου λ. χ. ἢ τῆς ἀσελγείας, ἀλλὰ φυσιολογικὰ καὶ πνευματικὰ χαρακτηριστικὰ, τὰ ὅποια δύνανται ὑπὸ ὠρισμένας προϋποθέσεις, εὐνοϊκὰς δι' αὐτὰ, νὰ καταλήγωσιν εἰς ἕν οἰονδήποτε ἔγκλημα. Ὁ νευρικός πατὴρ λ. χ., ὁ ἀσελγής, ὁ ἀφυῆς δύναται νὰ κληροδοτήσῃ τὴν νευρικότητα, πρόωρον ἀνάπτυξιν τοῦ γενετησίου ἐνστίκτου, τὴν ἀφυΐαν, τὰ ἀποῖα εἰς τὸ κατάλληλον δι' αὐτὰ περιβάλλον δύνανται νὰ καταλήγωσιν εἰς νευρικότητα, ἀνώμαλον ἐκδήλωσιν τοῦ ἐνστίκτου, καὶ ἄλλας ἐγκληματικὰς ἐκδηλώσεις.

Οὕτως, ὡς ἐξ ἐρευνῶν τοῦ Healy τῷ 1915 εὑρέθη, ἐκ 1000 ἐγκληματιῶν ἐφήβων τὸ 1)2 κατήγετο ἐξ οἰκογενειῶν πνευματικῶς ἐλαττωματικῶν, τὸ δὲ 1)4 ἐξ οἰκογενειῶν, ὧν ἄτομα εἶχον ἐγκληματήσει, καὶ γενικῶς 61 ο)ο παρουσίαζον εἰς τὸ γενεαλογικὸν των δένδρον ἐλαττώματα καὶ καθυστερήσεις.

Τὰ ἀνωτέρω δὲν σημαίνουσιν ὅτι τὸ ἔγκλημα καθ' ἑαυτὸ εἶναι κληρονομήσιμον, διότι ἡ κληρονομικότης τοῦ ἐγκληματίου ἐμμέσως καὶ οὐχὶ ἀμέσως ἔχει ἐπίδρασιν ἐπὶ τὸ ἔγκλημα. Οὔτε ἐπίσης σημαίνουσιν ὅτι μόνον οἱ ἀφυεῖς συνήθως γίνονται ἐγκληματῖαι, διότι ἔχομεν ἐγκληματίας εὐφρευστάτους, ὡς οἱ διαβόητοι διαρρηκταί, λωποδύται καὶ κλέπται.

Κατὰ ταῦτα τὸ ἔγκλημα καθ' ἑαυτὸ δὲν κληρονομεῖται, ὀρθῶς δ' ὁ

Σαίξπηρ πρὸ πολλοῦ διεκήρυξε :

"Crimes,
Like lands, are not inherited. Therefore,
Approach the ford and cull th'infected forth,
But Kill not all together".

(Timon of Athens V. IV 31).

8) Οικονομικὰ καὶ κοινωνικὰ αἷτια τοῦ ἐγκλήματος.

Παρά τὰ ἀνωτέρω αἷτια ἔχομεν ἄλλα οικονομικῆς καὶ κοινωνικῆς φύσεως αἷτια.

Οικονομικὰ αἷτια.

Κλέπτει τις, ἐγκληματεῖ, ἢ ἀτιμάζει ἑαυτὸν καὶ τὸν πλησίον του ὅταν εὐρίσκεται εἰς οικονομικὴν ἀνάγκην;

Εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἡ ἀπάντησις εἶναι καὶ θετικὴ καὶ ἀρνητικὴ. Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἵτινες ἔνεκα τῆς πείνης αὐτῶν καὶ τῆς οικογενείας των ἄγονται εἰς τὸ ἐγκλημα, καὶ δὴ κατὰ μείζονα λόγον γυναῖκες ἢ ἄνδρες.

Ὑπάρχουσιν ὁμοίως καὶ ἄλλοι μορφωμένοι ἢ μὴ, ἄνδρες ἢ γυναῖκες, οἵτινες ἀνθίστανται πρὸ τοῦ μεγαλυτέρου πειρασμοῦ καὶ τῆς μεγαλυτέρας των ἀνάγκης καὶ δὲν θυσιάζουσι τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑπόληψίν των. Ὁρθότατα ἐπομένως ὡς πρὸς τοῦτο ὁ La Bruyere διεκήρυξεν ὅτι : ἂν ἡ πτωχεῖα εἶναι μήτηρ τοῦ ἐγκλήματος, ἡ ἔλλειψις τῆς μορφώσεως εἶναι ὁ πατήρ του.

Συνηθέστατα ὁμοίως τὸ ἐγκλημα αὐξάνεται κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀργίας, ἣτις εἶναι μήτηρ πάσης κακίας, ὡς ἐκ στατιστικῶν εὐρέθη εἰς πάσας τὰς πεπολιτισμένας χώρας.

Ὁ οικονομικὸς παράγων ἐπομένως βοηθεῖ εἰς τὴν κατάπτωσιν τῆς ἠθικῆς βουλήσεως καὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀσθενοῦς ἀνθρώπου, ἐξ οὗ οὗτος ἄγεται ἐξ ἀνάγκης εἰς τὸ πάσης βαθμίδος ἐγκλημα.

Περισσότεραν ὁμοίως ἐπίδρασιν ἔχουσιν εἰς τὸ ἐγκληματεῖν παντὸς εἶδους κοινωνικὰ αἷτια καὶ τὸ κοινωνικὸν περιβάλλον.

Ἄν ἡ κοινωνία, εἰς ἣν ζῆ τὸ ἄτομον, εἶναι τοιαύτη ὥστε νὰ ἐκτρέφῃ τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ τὰς τάσεις τοῦ ἀνθρώπου τὰς συμφώνους πρὸς τὰς τεθείσας ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ κριτήρια ὑπὸ τῆς κοινωνίας, τότε τὸ ἄτομον συνήθως ἄγεται εἰς τὴν ὀρθὴν ἠθικὴν διαγωγὴν, δύναται νὰ συνδυάσῃ τὸ ἐσωτερικόν του Ἐγὼ πρὸς τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον, δύναται νὰ αὐτοκαθορισθῇ καὶ νὰ ἀναπτυχθῇ εἰς κοινωνικὴν προσωπικότητα, πρᾶττον συμφώνως πρὸς τὰς καθιερωθείσας ὑπὸ τῆς πολιτείας ἀρχὰς καὶ νόμους, τοὺς σκοποῦντας τὴν ἠθικοποίησιν τῆς κοινωνίας.

Ἄλλ' ἂν ἡ κοινωνία καταπιέξῃ παντοιοτρόπως τὸ ἄτομον, ἂν οἱ πέριξ αὐτοῦ εἶναι ἐκμεταλλευταί του, ἂν τὸ περιβάλλον του ἀφαιρῇ ἀπὸ αὐτοῦ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀναπτύξῃ τὴν προσωπικότητά του, τὴν αὐτοπεποίθησίν του καὶ νὰ ἀποκτήσῃ τὸ θάρρος τῆς ζωῆς, τότε τὸ ἄτομον λαμβάνει ἐσωτερικῶς, ψυχικῶς, διάθεσιν ἐχθρικήν κατὰ τῆς κοινωνίας, τὴν ὁποίαν εἰς πρώτην εὐκαιρίαν ἐκδηλώνει ἀναλόγως τῆς ἡλικίας του, εἴτε ὑπὸ τὴν μορφήν ἀδικήματος κατὰ τῶν ἄλλων, εἴτε καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς νευρώσεως ἢ τῆς αὐτοκτονίας.

9) Τὸ μεταπολεμικὸν κοινωνικὸν περιβάλλον καὶ τὸ ἐγκλημα.

Ἐξετάζοντες ποιοτικῶς καὶ ποσοτικῶς τὸ ἐγκλημα σήμερον ἐν Ἑλλάδι

δι παρατηροῦμεν ὅτι εἰς πλείστας περιπτώσεις τὰ ἐλατήρια αὐτοῦ δὲν εἶναι ἢ πρὸς αὐτοσυντηρησίαν ἀνάγκη, ἀλλὰ πρὸ παντός ἢ ἐκ τοῦ μεταπολεμικοῦ περιβάλλοντος ὑποσυνειδήτως δρῶσα ὁρμὴ πρὸς τὸν διὰ παντός μέσου πλουτισμόν, κτῆσιν καὶ ἐγωϊστικὴν ἐπίδειξιν.

Πρὸ τοῦ I μεγάλου πολέμου ἢ μᾶλλον πρὸ τοῦ 1912, ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία βραδέως μὲν ἀλλὰ σταθερῶς ἐξειλίσσατο εἰς τὴν διὰ τῶν ἐφευρέσεων καὶ τῆς καθοδηγίας συνετῶν καὶ ἠθικῶν ὁδηγῶν ὁμαλὴν πρόοδον καὶ μεταβολὴν καὶ τῶν ἀτόμων καὶ ἑαυτῆς ὡς συνόλου οὕτως, ὥστε ἡ μετάβασις ἐκ τῆς κατωτέρας τῶν ἐργαζομένων τάξεως εἰς τὴν τῶν πλουσίων ἢ ἐργοδοτῶν ἦτο δυσκολωτάτη.

Κατὰ τοὺς μεγάλους πολέμους καὶ εὐθύς μετ' αὐτούς, ἄσημοι καὶ μηδαμινὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ πρότερον κατέχοντες θέσιν μετὰ τῶν περὶ αὐτούς διὰ διαφόρων μέσων κατέστησαν πάμπλουτοι, ἐνῶ τούναντίον πλούσιοι, ρευστὸν χρῆμα ἔχοντες, κατέστησαν πάμπτωχοι.

Ἡ πρὸς ἐπιβολὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ διὰ τοῦ χρήματος τῶν νεοπλούτων τούτων ἀνάγκη καὶ ἡ πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον ἀναπότρεπτος σπατάλη ὄθου καὶ ὠθοῦσιν, ὡς κάκιστον δέλεαρ, εἰς τὴν σήμερον ἀσταθῆ κοινωνίαν μας, καὶ τοὺς ὀλιγώτερα ἔχοντας εἰς τὴν διὰ παντός μέσου ἐξεύρεσιν τοῦ ἀπαραιτήτου χρήματος πρὸς μίαν τοιαύτην ἐπίδειξιν καὶ κατάκτησιν τῆς κοινωνικῆς θέσεως.

Ἐκ τούτου, διὰ τὴν ἔλλειψιν συνειδητῆς καὶ ὀργανωμένης ἀντιδράσεως τῶν ἠθικῶν τῆς κοινωνίας λειτουργιῶν, ἐδημιουργήθη ὑλιστικὸν κοινωνικὸν πνεῦμα, ἐμορφώθησαν ὑλιστικαὶ συνειδήσεις, ἐξ ὧν τὸ πάθος καὶ ἡ μανία πρὸς πλουτισμόν διὰ παντός εἶδους καταχρήσεως, καὶ πάσης ἐγκληματικῆς πράξεως ὑπὸ πολιτῶν, ιδιωτῶν καὶ στρατιωτικῶν καὶ δημοσίων ὑπαλλήλων.

Τὸ περιβάλλον κατὰ ταῦτα, εἰς ὃ ζῆ τὸ ἄτομον τὰ μέγιστα κανονίζει τὸν βίον αὐτοῦ συστέλλον ἢ ἐρεθίζον τὰς φυσικὰς τάσεις καὶ ὁρμὰς τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ διάφοροι ἐπομένως παράγοντες τοῦ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος ἢ ἡ κοινωνία εἰδικώτερον δύνανται νὰ εἶναι αἷτια τοῦ ἐγκλήματος. Εἶναι δὲ οἱ παράγοντες οὗτοι διττοί, διότι διττὸν εἶναι καὶ τὸ κοινωνικὸν περιβάλλον, στενόν, περιοριζόμενον ὑπὸ τῶν ὁρίων τῆς οἰκογενείας, τὸ οἰκογενειακὸν περιβάλλον, καὶ τὸ εὐρύ, τὸ ἐκτὸς τοῦ οἴκου, τὸ καὶ κυρίως κοινωνικὸν περιβάλλον.

10) Οἰκογένεια καὶ ἐγκλημα.

Ἡ οἰκογένεια, δηλ. τὸ βασικὸν κοινωνικὸν ἴδρυμα, τὰ μέγιστα δύναται νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τὴν τοιαύτην ἢ τοιαύτην ἀνάπτυξιν τῶν τέκνων. Πτωχεία ἐν τῇ οἰκογενείᾳ, ἀνηθικότης γονέων, ἔλλειψις οἰκιακῆς τάξεως καὶ πειθαρχίας, ὁρφανία, ἀδράνεια, ἀλητεία, παρὰ τὴν ψυχοπάθειαν καὶ τὴν ἀφυΐαν, ἀκόμη δὲ καὶ ἡ πολυτεκνία, ὅταν καθίσταται κώλυμα διατροφῆς τῶν τέκνων, εἶναι τὰ κύρια αἷτια, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἐπιδράσωσιν ἐπιβλαβῶς καὶ νὰ ὀδηγήσωσιν εἰς τὴν ἀντικοινωνικὴν, ἀνήθικον καὶ ἐγκληματικὴν ζωὴν.

«Ὁ ἐγκληματίας ἀρχίζει εἰς τὸν οἶκον καὶ τὸ σχολεῖον», ὡς ὀρθῶς εἶπεν ἄλλοτε ὁ Healy Ὁ σημερινὸς δὲ ληστής εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων εἶναι ὁ χθεσινὸς ἀλητόπαις καὶ τὸ προχθεσινὸν ἀθῶον παιδίον, ἀποκαλύπτει ἐπίσης διὰ τῆς στατιστικῆς ὁ Kirchweg (1).

Κακαὶ συναναστροφαὶ ἐκτὸς τοῦ οἴκου εἶναι αἷτια σοβαρώτατα τοῦ ἐγκλήματος. Εἶναι γνωστὴ ἡ δύναμις τοῦ παραδείγματος, τῆς ὑποβολῆς καὶ αὐθιποβολῆς ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν παιδίων, ὥστε παρέλκει νὰ τονισθῇ ἐνταῦθα τὸ πόσον

(1) Βλ. Gault, Robert — Criminology 1933 σ. 406 κέξ.

παῖδες καὶ ἔφηβοι ὑπόκεινται εἰς τὰς γνώμας, διαθέσεις καὶ πράξεις τῶν πέριξ αὐτῶν μεγαλυτέρων καὶ ὀμηλίκων.

Ποσάκις τέκνα ἐξ ἀρίστων οἰκογενειῶν δὲν διεφθάρησαν ὑπὸ τῶν κακῶν συνανατροφῶν, ποσάκις δὲ δὲν ἐπαληθεύει ἡ χρυσὴ τῶν προγόνων ρήτρα «φθείρουσιν ἦθη χρηστὰ ὀμιλίας κακαί» ! Δὲν εἶναι παράδοξος λοιπὸν ἡ αὐξήσις τῶν ἐγκληματικῶν παιδῶν, ἂν εἰς τὰ ἀνωτέρω προστεθῇ ἡ ἐπίδρασις τοῦ κινηματογράφου, πρὸς ὃν μετὰ πάθους ρέπουσιν οἱ ἐγκληματικοὶ ἔφηβοι καὶ μάλιστα αἱ νεάνιδες, καὶ ἡ ἐπίδρασις τῶν ἀνηθικῶν ἀναγνωσμάτων, τὰ ὁποῖα ὑποβάλλουσιν ὑποσυνειδήτως εἰς τὸν ἀναγνώστην τὴν μίμησιν τοῦ εἰκονιζομένου ἥρωος.

Ἡ παμμεγίστα μεταβολὰς ἐντὸς ἑκατονταετίας ὑποστᾶσα Ἑλληνικὴ οἰκογένεια, ἔνεκα τῶν ὁποίων ἡ μήτηρ δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὸν οἶκον, ἡ γυνὴ δὲ γενικώτερον ἀναλαμβάνει ὁσημέραι τὴν θέσιν τοῦ ἀνδρὸς καὶ εἰς τὸ ἐργαστάσιον καὶ εἰς τὸ κατάστημα καὶ εἰς τὰ παντὸς εἶδους κοινωνικά καὶ ἰδιωτικά ἰδρύματα (λόγω τῶν ὁποίων καὶ ὁ συγχρωτισμὸς τῶν φίλων γίνεται στενώτερος), αὐξάνει ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος τὸν ἀριθμὸν καὶ τῶν διαζυγίων καὶ τῶν παντὸς εἶδους ἐγκλημάτων.

Ἄφ' ἑτέρου ἄλλα αἰτία ἐκ τοῦ ἀμέσου κοινωνικοῦ περιβάλλοντος συντελοῦσιν εἰς τὸ ἐγκλημα.

Ἡ ἐπίδρασις πατροπαραδότων ἐθίμων, ἅτινα ἐξακολουθοῦσι πολλοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἡ πίστις ὅτι καθαίρεται ἡ οἰκογενειακὴ τιμὴ ἐκ προσβολῆς κόρης ἢ γυναικὸς τινος διὰ τοῦ φόνου τοῦ προσβαλόντος, ἀκόμη δὲ ἐνίοτε καὶ τοῦ συγγενοῦς αὐτοῦ, πίστις ἀπ' ἄλλης ἀπόψεως ἀξία ἰδιαιτέρας ἐκτιμήσεως, τὰ ἀνεπιμέμητα ἦθη ἐνίων ἐκ τῶν τάξεων ἢ περιφερειῶν τοῦ Κράτους, τὸ μῖσος ἐπίσης ὕπερ ἐπ' ἐσχάτων παρατηρεῖται μεταξύ κεφαλαίου καὶ ἐργάτου, εἶναι αἰτία ὡσαύτως τοῦ ἐγκλήματος, εἰς τὰ ὁποῖα ἂν προστεθῇ τὸ εὐερέθιστον καὶ τὸ κακῶς ἐννοούμενον φιλότιμον τοῦ Ἑλλήνος, ἔχομεν ἄλλην πηγὴν τοῦ ἐγκλήματος ἐν Ἑλλάδι, ἐκ τῆς ἀμέσου ἐπαφῆς καὶ ἐπικοινωνίας τοῦ ἀτόμου ἀναβλύζουσαν.

Ἡ ροπὴ τῆς νεότητος ἰδίᾳ εἰς ἐγκλήματα ὀφείλεται, πλὴν ἄλλων, καὶ εἰς τὴν ἔλλειψιν μέσων ἐπωφελοῦς χρησιμοποίησεως τοῦ ἐλευθέρου τῆς χρόνου, ὅστις μεταπολεμικῶς μάλιστα ἀποτελεῖ τὰ 3)4 ἑκάστου ἡμερονυκτίου καὶ πλέον. Κατὰ 500)ο τὸ παιδικὸν ἐγκλημα ὀφείλεται εἰς τὴν ἔλλειψιν ταύτην τῆς ὀργανώσεως τοῦ ἐλευθέρου βίου τῶν παιδίων καὶ τὸν συνωστισμὸν εἰς τὰς πόλεις, ἐξ οὗ ταῦτα τρέπονται οὕτως ἐνωρὶς εἰς τὸν βίον τοῦ καφενεῖου καὶ τῆς ὀκνηρίας. Κατὰ ἐρεῦνας τοῦ Ἀμερικανικοῦ Byrges ἐν Σικάγῳ ἐπὶ 1000 ἀλητοπαίδων οἱ 443 κατῴκουν εἰς περιφέρειαν περὶ τὸ ἐν μίλιον μακρὰν τοῦ κέντρου τοῦ Σικάγου, οἱ 50 περὶ τὰ δύο μίλια μακρὰν, οἱ 27 περὶ τὰ τρία μίλια ἀπέχουσιν περιφέρειαν, οἱ 15 εἰς 4 κ. ο. κ.

Ἐκ παραλλήλου ὡσαύτως ἐξ ἐρευνῶν εὐρέθη ὅτι ἐκ 1000 γενικῶς ἀνεγνωρισμένως ἠθικῶν ἀνθρώπων, μόνον οἱ 7 δὲν ἠκολούθησαν τὴν ζωὴν τῶν Sports.

11) Ἐκπαίδευσις καὶ ἐγκλημα.

Ἄλλος παράγων τοῦ ἐγκλήματος ἐπίσης εἶναι ἡ πλημμελής ἢ ἑλλιπὴς ἐκπαίδευσις. Ἐκ τῶν ἀριθμῶν τῆς στατιστικῆς, οὓς προηγουμένως ἀνεφέραμεν, εἶδομεν α') ὅτι περισσότεροι εἶναι οἱ ἐγκληματῆται οἱ τυχόντες στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ἢ οἱ παντελῶς ἀγράμματοι.

Ἡ λυπηρὰ αὕτη κατάστασις διαπιστοῖ ἡ τὴν ἀνικανότητα τοῦ Ἑλλη-

νικοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος πρὸς περιστολὴν ἢ πρόληψιν τοῦ ἐγκλήματος, ἢ τὴν ὑπερτίμησιν ὑφ' ἡμῶν τῆς ἀξίας τῆς ἐκπαιδεύσεως πρὸς ἓνα τοιοῦτον σκοπόν.

Τὸ πρῶτον ἀτυχῶς, θλιβόμενοι ὡς ἐκπαιδευτικοί, εἴμεθα ἠναγκασμένοι νὰ παραδεχθῶμεν, διότι ἡ σημερινὴ ἐκπαίδευσις παρ' ἡμῖν δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἐκ τῶν μεταβολῶν τῆς μεταπολεμικῆς ἰδίᾳ κοινωνίας μας προελθούσας ἀνάγκας καὶ δὲν συντελεῖ εἰς τὴν ἀναδιοργάνωσιν αὐτῆς, ἐξ ἧς καὶ ἡ περιστολὴ τοῦ ἐγκλήματος (1).

Ἐκ τῆς αὐτῆς στατιστικῆς εἶδομεν β') ὅτι ἐλάχιστοι εἶναι οἱ ἐγκάθειρκοι ἐγκληματῖαι, οἱ τυχόντες ἀνωτέρας παιδεύσεως. Σημαίνει ὁ ἀριθμὸς οὗτος θεβαίως ὅτι τὸ ἐκπαιδευτικὸν μας σύστημα μορφώνει τοὺς ἀνθρώπους, ὥστε νὰ μὴ περιπίπτωσιν εἰς τὸ ἐγκλημα; Σημαίνει ὅτι ὁ τυγχάνων ἀνωτέρας μορφώσεως νεοῦ ἑλλήν ἐγκληματῖας, κακοιργῶν, κατορθώνει νὰ μὴ εἰσέρχεται εἰς τὰς φυλακὰς; Ἡ σημαίνει ὅτι ὁ ἀριθμὸς τοιούτων ἐγκληματιῶν εἶναι μικρὸς, διότι μικρὸς εἶναι καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνωτέρας μορφώσεως τυχόντων; Τοῦτο δὲν εἶναι γνωστὸν. Ὅτι φαίνεται ὅμως ἀληθὲς εἶναι ὅτι ἡ ἀγωγή ἐν τῇ μέσῃ ἐκπαιδεύσει καὶ τῇ ἀνωτάτῃ εἶναι ἀνεπαρκῆς πρὸς μὴ ἐμφάνισιν μορφωμένων ἐγκληματιῶν. Καὶ ἀληθῶς ἐφ' ὅσον τὸ Πανεπιστήμιον εἰς πρόσκτησιν γνώσεων κυρίως ἀποβλέπει, τὸ δὲ Γυμνάσιον πρὸ παντὸς παράγει ἀνικάνους διὰ τὴν ζωὴν, δὲν εἶναι δυνατόν ἢ νὰ αὐξηθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνέργων, ὁ ἀριθμὸς τῶν πολιτῶν, οἵτινες ἀνίκανοι νὰ προσαρμοσθῶσιν εἰς τὴν ζωὴν, θὰ τραπῶσιν ἐπομένως εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ χαρτοπαιγνίου, τῆς οἰνοποσίας, τῆς φοιτήσεως καὶ ὑπὸ νεροποντὴν ἀκόμη εἰς τὸν ἱππόδρομον τοῦ Φαλήρου ἢ τὰς χαρτοπαικτικὰς λέσχας εἰς τὰς κακὰς συναστροφὰς καὶ κατόπιν εἰς τὸ ἐγκλημα. Ἐξ ἄλλου ἢ ἀπὸ τοῦ 12ου καὶ πολλάκις ἐνωρίτερον ἔτους κατὰ 900)ο τελεία ἀπομάκρυνσις τῶν παιδίων ἀπὸ τοῦ σχολείου καὶ ἡ ἀσκήσις ὑπ' αὐτῶν, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπαγγελματικῆς ὁδηγίας ἢ προσανατολισμοῦ, ἐνὸς τυχαίου ἐπαγγέλματος, ρίπτει τοὺς νέους πολίτας καὶ τὰς πολίτιδας εἰς τὴν ἐπίδρασιν διεφθαρμένων πολλάκις ἐνηλίκων, οἵτινες παρασύρουσιν αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνειδος καὶ τὸ ἐγκλημα.

Παρὰ ταῦτα τὸ ἀνοργάνωτον τοῦ ἐσωτερικοῦ βίου τῶν σχολείων ἡμῶν ἀπὸ τοῦ κατωτάτου μέχρι τοῦ Πανεπιστημίου, ἡ παντελὴς σχεδὸν ἔλλειψις αὐτοδιοικήσεως τῶν μαθητῶν τῶν παντὸς εἶδους σχολείων μας, αὐτοδιοικήσεως, ἧτις εἶναι ἡ κυρία ὁδὸς πρὸς μόρφωσιν προσωπικοτήτων καὶ ἠθικῶν χαρακτήρων ἢ προσοχὴ τῶν διδασκόντων μόνον εἰς τὴν κτῆσιν γνώσεων, ἢ παράλειψις δὲ τοῦ σπουδαιοτέρου, τ. ἔ. τῆς καλλιέργειας ἠθικῶν καὶ πολιτικῶν ἔξεων, τῆς διδασκαλίας καὶ ἀσκήσεως τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὴν γνώμην τῶν ἄλλων, τῆς μορφώσεως τῆς κοινῆς γνώμης καὶ τῆς ἀναπτύξεως κοινωνικῶν διαθέσεων καὶ ἰδανικῶν, εἶναι καὶ ταῦτα αἷτια τῆς ἐκπαιδεύσεως ἡμῶν πρὸς περιστολὴν ἢ πρόληψιν τοῦ ἐγκλήματος.

12) Ἀλκοολισμὸς καὶ ἐγκλημα.

Ἄλλο αἷτιον τοῦ ἐγκλήματος ἐν Ἑλλάδι, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν παντελῆ ἐπίσης ἔλλειψιν καλλιέργειας τοῦ συναισθηματικοῦ βίου, εἶναι ὁ ἀλκοολισμὸς.

Ὁ ἐν μέθῃ διατελῶν δύναται νὰ διαπράξῃ πολυαριθμούς πρᾶξεις κτηνώδεις, συναισθηματικῆς φύσεως, ἀπορρίπτων δὲ πάντα χαλινὸν τῆς νοήσεως καὶ

(1) Πρὸς Γ. Σακελλαρίου. Τὰ σημερινὰ προβλήματα τῆς Ἑλληνικῆς ἐκπαιδεύσεως, 1929.

τῆς βουλήσεως, ἐξωθεῖται ὑπὸ τῶν κατωτέρων ὁρμῶν του εἰς τὴν διάπραξιν παν-
πὸς ἐγκλήματος, ἀπὸ τῆς ἀπλῆς ἐξυβρίσεως μέχρι τοῦ φόνου. Ἄλλ' ὁ ἀλκοολι-
σμός δὲν εἶναι μόνον ἀμεσος αἰτία τοῦ ἐγκλήματος, ἀλλὰ καὶ ἔμμεσος, διότι
γίνεται αἰτία μεταδόσεως αὐτοῦ εἰς τοὺς περιστοιχοῦντας τὸν ἐγκληματίαν,
τὰ τέκνα, τοὺς οἰκείους καὶ τοὺς φίλους οὓς ὄχι μόνον διδάσκει ὁ ἀλκοολικός ἐγ-
κληματίας τὸν τρόπον τῆς διαγωγῆς, ἀλλὰ καὶ φθείρει σωματικῶς καὶ ψυχικῶς,
ἐνσπείρων τὴν ἠλιθιότητα, τὴν πενίαν, τὴν ἠθικὴν κατάπτωσιν καὶ τέλος τὸν ἐκ-
φυλισμόν, διὰ τῆς γεννήσεως τέκνων ἐπιρρεπῶν ὡσαύτως εἰς τὸν ἀλκοολισμόν,
τὴν διαφθορὰν καὶ τὸ ἐγκλημα.

Ἐξ ἐρευνῶν γενομένων πρὸ διετίας ὑπὸ τοῦ συγγραφέως εἰς Κορωπὶ
καὶ Λιόπεσι, ὡς πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς ἀφυΐας τέκνων, ὧν οἱ γονεῖς ἦσαν καθ'
ὁμόφωνον γνώμην τῶν διδασκάλων τοῦ σχολείου ἀλκοολικοὶ εἰς μέγαν βαθμόν,
εὐρέθη ὅτι ἐξ 62 περιπτώσεων μόνον τὰ 12% ἦσαν τέκνα κανονικῆς πνευμα-
τικῆς ἀναπτύξεως.

13) Γεωγραφικὸν περιβάλλον καὶ ἐγκλημα.

Παρὰ τὰς αἰτίας ταύτας ἔχομεν καὶ ἄλλας, ἔμμεσως ἐπιδρώσας ἐπὶ
τὴν διαγωγὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὀδηγούσας εἰς τὴν ἐγκληματικότητα. Καὶ
πρῶτον τὸ φυσικὸν ἢ γεωγραφικὸν περιβάλλον.

Ἀρχῆθεν παρετηρήθη καὶ ὑπὸ τοῦ Lombroso καὶ ἄλλων εἰς πᾶ-
σαν προηγημένην χώραν ἐρευνητῶν τοῦ ἐγκλήματος ὅτι τὸ κλίμα καὶ δὴ
ἢ θερμοότης, τὸ ὄρεινόν, τὸ ὑπὸ ἐλωδῶν πυρετῶν προσβαλλόμενον καὶ ἡ ὥρα τοῦ
ἔτους καὶ δὴ τὸ θέρος καὶ ἡ ἀτμοσφαιρικὴ πίεσις καὶ αἱ ὥραι τῆς ἡμέρας, λ.
χ. αἱ 4—7 μ. μ., συντελοῦσιν εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ ἐγκλήματος, ἔμμεσως πάν-
τα ἐπιδρῶντα ἐπὶ τὴν στενωτέραν ἐπικοινωνίαν τοῦ ἀνθρώπου ἢ δυσχεραί-
νοντα τοὺς ὁρους τῆς ζωῆς, ἐξ οὗ ἡ ἀνάγκη, ἥτις ὀδηγεῖ εἰς τὸ ἐγκλημα.

14) Αὐτοκίνητον καὶ ἐγκλημα.

Εἰς τὰς ἀνωτέρω ἔμμεσως ἐπιδρώσας αἰτίας εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ ἐγ-
κλήματος πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ τὸ αὐτοκίνητον. Καὶ τοῦτο ὄχι διὰ τὴν ἀνι-
κάνότητα, ἀπροσεξίαν καὶ ἀνεπάρκειαν τῶν ὀδηγῶν, ὧν τινες, διὰ τὴν ἀνευ-
ἐπιστημονικῆς ἐξετάσεως, καὶ δὴ ψυχολογικῆς, παροχὴν τοῦ διπλώματος, ἀ-
ποβαίνουνσιν ἀκούσιοι δῆμιοι ἢ δυστυχημάτων πρόξενοι εἰς χιλιάδας κατ' ἔτος
ἄτομα, ἀλλὰ διότι τὸ αὐτοκίνητον ἔφερεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπως πανταχοῦ, ὡ-
ρισμένας ριζικὰς μεταβολὰς εἰς τὴν κοινωνικὴν ζωὴν μας. Καὶ δὴ, πρῶτον μὲν
διότι παρέχει μεγαλυτέραν ἐλευθερίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν εἰς τὴν νεότητα ἰ-
δίως ἀπὸ παλαιῶν ἀνασταλτικῶν καὶ εἰς πειθαρχίαν κρατουσῶν αὐτὴν ἐπιρρο-
ῶν, ἔπειτα δὲ διότι περιέπλεξε τὰ μέγιστα προβλήματα σχετιζόμενα πρὸς τὴν
γενετήσιον ὁρμὴν, τὴν παντοειδῆ ἀπόλαυσιν, τὴν σπατάλην καὶ τὴν ἀργίαν,
ἀκόμη δὲ καὶ διότι ἐπεξέτεινε τὴν ποικίλιαν διασκεδάσεων εἰς γέροντας καὶ
νέους. Καὶ τέλος διότι δι' αὐτοῦ οἱ κακοποιοὶ ἐξασφαλίζοντες τὴν διαφυγὴν
ἰεὺκολώτερον, εὐκολώτερον πρὸς τὸ ἐγκλημα παρασύρονται. Κατ' ἀκολουθίαν
τῶν ἀνωτέρω τὸ αὐτοκίνητον κατέστησεν εὐκόλον τὴν διάπραξιν τοῦ ἐγκλή-
ματος καὶ συχνότεραν, ἐκτὸς ἐάν, ὀργανούμενος ὁ κοινωνικός μας βίος ὡς πρέ-
πει, ἀντιμετωπίσῃ τὰς ἐκ τοῦ αὐτοκινήτου καὶ τῶν ἄλλων αἰτιῶν μεταβολὰς
καὶ προσαρμοσθῇ εἰς αὐτάς.

15) Θρησκεία καὶ ἐγκλημα.

Ἡ ἑλληνικὴ θρησκευτικὴ μόρφωσις ἐξ ἄλλου, ἐκ τῆς ὁποίας πολλάκις

προέρχονται, ἀντὶ ἀδελφῶν κοινωνικῶν ἐργατῶν μετὰ φιλαλληλίας καὶ διαφέροντος ὑπὲρ τῆς κοινῆς προόδου ἐργαζομένων, ὑποκριταί, ἢ δεισιδαίμονες, ὡς οἱ πλείστοι τῶν φυλακισμένων, ἀποβάλλει ὁσημέραι τὴν ἀνασταλτικὴν αὐτῆς δύναμιν πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τοῦ ἐγκλήματος, διαρητουῖσα μόνον ταύτην ἴσως εἰς τὰ κατώτερα στρώματα τῶν πτωχῶν καὶ ἀγγραμμάτων, οἵτινες, κατὰ τὴν ἀνωτέρω στατιστικὴν, ὀλιγώτεροι σχετικῶς εἶναι τῶν ἐγγραμμάτων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου.

16) Πολιτεία καὶ ἔγκλημα

Τὰ δικαστήρια ὡσαύτως καὶ ἡ πρυτανεύουσα φιλοσοφία τῆς ποινῆς καὶ αἱ φυλακαί μας, ἰδρύματα ἰδρυθέντα, ἐκεῖνα μὲν ὅπως παράσχωσι δικαιοσύνην εἰς τοὺς ἀδικουμένους, αὐταὶ δὲ ὅπως ἠθικῶς ἐπανορθώσωσι τὰ παρεκτρέπομενα καὶ ἀδικήσαντα μέλη τῆς κοινωνίας μας, ποσάκις δὲν γίνονται αἷτια τοῦ ἐγκλήματος καὶ δὴ τῆς ὑποτροπῆς αὐτοῦ !

Ποῖος λ. χ. εἶναι βέβαιος ὅτι τὸ συνέδριον τῶν ἐνόρκων τῆς Λαμίας ἢ τοῦ Καρπενησίου ἢ καὶ τοῦ Πειραιῶς ἀκόμη, ἀποτελούμενον ἐξ ἐμπόρων, ἰατρῶν ἢ ἄλλων εὐυπολήπτων κατὰ πάντα προσώπων, ἀλλὰ στερουμένων ψυχολογικῆς μορφώσεως ἢ ἀδυνατούντων νὰ δίδωσι τὰ αἷτια τοῦ ἐγκλήματος καὶ σταθμίσωσι τὴν εὐθύνην τοῦ κατηγορουμένου, θὰ δικάσῃ δικαίως πᾶν ἔγκλημα ;

Καὶ πῶς δὲν εἶναι ἐπόμενον ὁ δεχόμενος τὸν τυχαῖον δικηγόρον πρὸς ὑπεράσπισιν ἐν τῷ δικαστηρίῳ πτωχὸς νὰ τιμωρηθῇ πολλάκις ἀδίκως, ὁ δὲ τοὺς μεγαλυτέρους καὶ ἱκανωτέρους δικηγόρους ὑπερασπιστὰς ἔχων πλούσιος ἢ ἰσχυρὸς πολιτικῶς νὰ διαφύγῃ τὴν ποινὴν ;

Ποῖα τὰ ἀντικειμενικὰ καὶ ἀναμφισβητήτου κύρους ἐπιστημονικὰ μέτρα καὶ κριτήρια, τὰ ὁποῖα λαμβάνει ὑπ' ὄψει πρὸς ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης οἰοσδήποτε δικαστῆς, τὰ σχέσιν ἔχοντα εἴτε μὲ τὴν κληρονομικότητα καὶ γενικῶς τὸ παρελθὸν τοῦ ἐγκληματίου, εἴτε μὲ τοῦ παρόντος αὐτοῦ τὴν πνευματικὴν κατάστασιν καὶ τοὺς ὄρους τῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ διαβιώσεώς του ; Ποῖα δὲ ἢ πρόνοια περὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ ἄκοντος, ἢ ἔστω καὶ ἐκόντος, τούτου ἐγκληματίου μετὰ τὴν σφράγισίν του ὡς ἐχθροῦ τῆς κοινωνίας καὶ ἔγκλεισίν του εἰς τὰς φυλακάς ;

Ποσάκις ἀθῶοι ἐρριφθῆσαν εἰς αὐτὰς ἀναμένοντες τὴν ἀπελευθέρωσίν των ἐπὶ ἔτη ;

Πόσοι δ' ἐκ τούτων μέχρι τῆς χθὲς ἢ καὶ σήμερον ἀκόμη κρατούμενοι εἰς τὰς φυλακάς δι' ἐλάχιστα σχετικῶς χρέη ἀσθενήσαντες δὲν ἀπέθανον ἢ ἐβλάβησαν εἰς τὴν ὑγείαν των ;

Ποῖα εἶναι ἡ ἠθικὴ βλάβη τῶν ἀνθρώπων τούτων ἐκ τῆς ἐγκαθειρξέως των, μαρτυρεῖ ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑποτρόπων φυλακισμένων, ὅστις, ὡς ἐλέχθη, ἴσούται πρὸς τὸ 1)3 τῶν ὅλων ἐγκαθειρκτων, ἀριθμὸς ὅστις δηλοῖ τὴν μεγάλην ἐπίδρασιν τῆς φυλακῆς ἐπὶ τὴν διαφθορὰν τῶν χαρακτήρων τῶν φυλακισμένων ἐκ τοῦ συγχρωτισμοῦ μετὰ πολυπαιπάλων καὶ ἐπιτρίπτων κακούργων !

"Ἄν εἰς τὰς ἀνωτέρω αἰτίας προσθέσωμεν καὶ τὸ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν πολύπλοκον τῶν σημερινῶν κοινωνικῶν, βιομηχανικῶν καὶ πολιτικῶν σχέσεων μας ἰδίᾳ εἰς τὰς πόλεις, ἐνθα ἕνεκα τῆς στενῆς ἐπικοινωνίας, τῆς ἐλλείψεως τοῦ οἰκογενειακοῦ ἀσύλου, τῆς κατακλύζουσας ἀστυφιλίας ὑπὸ χιλιάδων ἀτόμων μὲ διάφορα ἔθνη, ἡθῆ καὶ ἀντιλήψεις, ἂν εἰς ταῦτα προσθέσωμεν παραλείψεις ἢ πράξεις μεροληπτικὰς ἐκ μέρους ὀργάνων τινῶν τῆς πολιτείας, εἴτε εἰς τὸ οἰκονομικὸν πεδῖον, εἴτε εἰς τὸ πολιτικὸν εἴτε εἰς τὸ ἐπιστημονικὸν καί, ἀκόμη περισσότερον ἐπ' ἐσχάτων, εἰς τὸ ἐκπαιδευτικόν, τότε ἔχομεν ἄλλα